

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din cauza SS. Serbătorile Botezului, n-rul proesim va apăre în 9 Ianuarie.

Nr. 3818. Plen.

Cerculariu

cătră tôte oficiile protopresbiterale din archidieceșana Transilvaniei.

Cu încheerea anului 1881. espiră periodul din urmă de 3 ani, pe care s'au constituit comitetele și epitropiile parochiale, apoi sinódele, comitetele și epitropiile protopresbiterale din archidieceșana noastră transilvană; pentru a cărora reconstituire dar' pe un period nou de trei ani, conform dispozițiilor statutului organic și instrucțiunilor emanate de aici la începerea periodelor trecute, decretăm următoarele:

I. Sinódele parochiale, care după statutul organic §. 12 în fieșce care an trebuie să se țină în luna lui Ianuarie, pentru anul viitoriu 1882 se vor convocă nu numai pentru agendele ordinare (§. 21), ci anume și pentru ca să alegă pre comitetul și epitropia parochială și pre membrii mireni ai sinodului protopresbiteral.

II. La convocarea sinódelor parochiale trebuie observat §. 9. din statutul organic, după care parochul local s'eu administratorul parochial are cel puțin cu 8 zile înainte de sinod a publică poporului în biserică ziua sinodului și obiectele de pertractat, și a face șcirea protopresbiterului s'eu administratorului protopresbiteral, pentru a puté fi și acela de față la sinod.

III. Epitropiile parochiale de până acuma, încheinduși socoșile anuale, le vor predá acele comitetului parochial de până acum (§. 21. §. 23, p. 11. §. 27, p. 5.) și vor remăné și mai departe în funcțiune, până când nu se va alege în sinodul parochial comitet și epitropia nouă, când apoi so-

coșile interimali dela 1. Ianuarie intruna cu tôte averile mișcătore și nemișcătore, ce le au avut sub manipulare, le vor predá pelângă inventariu comitetului parochial nou, și prin acela epitropiei nóue. (§. 27, p. 1.)

IV. Comitetele parochiale de până acuma asemenea vor remăné în funcțiune până la instituirea comitetului nou pe noul period de 3 ani; intr'acea vor avé să priméscă dela epitropia de până acum socoșile anuale (§. 23, p. 11.) acele să-le censureze și — pre cât va aflá de lipsă — să facă revisiunea cassei (§. 27, p. 5.), în fine pelângă subșternerea socoșilor epitropeșci să facă raport general la sinodul parochial despre averea mișcătore și nemișcătore a bisericeii, precum și un proiect de buget pentru anul nou (§. 21).

V. Sinódele parochiale convocate și adunate conform punctelor de mai sus I și II îndată după constituire vor luá dela comitetul parochial raportul general și socoșile atinse sub punctul precedente, și asupra acelor vor decide, — apoi vor pertractá celelalte obiecte, pentru cari anume vor fi fost conchiemate (§. 9.); vor staveri bugetul anului nou cu considerarea proiectului făcut de comitet (§. 7. p. 3. 4. 5.); după aceea vor alege pre membrii comitetului nou, și deosebi pre membrii epitropiei parochiale, pre toți aceștia pe un period nou de trei ani (§. §. 17. 18. 24. 25 și 26.); în fine sinódele parochiale vor alege trebuinciosul număr de membri la sinodul protopresbiteral după normele ce urméză mai jos.

VI. Comitetele parochiale, ce vor fi alese în sinódele parochiale pe noul period de trei ani, se vor constitui numai decát, alegenduși din sinul seu câte un președinte, apoi și câte un notariu (§. 18.) și după acéstă constituire vor páși în activitate pentru agendele, ce le compet (§. 23).

VII. Epitropiile parochiale nou alese asemenea vor intrá numai decát

în funcțiune; anume vor primí dela comitetul parochial pelângă inventariu averea bisericeii, și vor provedé agendele, ce cad în sfera lor (§. 27.)

VIII. În acele comune bisericesci, care una cu alta la olaltă susțin una s'eu mai multe scóle, comitetele parochiale vor alege din sinul seu câte trei membri, cari într'uninduse vor formá comitetul comun scolaru pe șese ani (§. 28.)

IX. Comitetele comune scolare atinse în punctul precedente vor alege o epitropia comună scolară preste tot din patru membri, pe durata de trei ani (§. 28.)

X. Pentru restaurarea sinódelor protopresbiterale pe un period nou de trei ani, se vor alege atát membrii din cler, cât și cei mireni în proporțiunea staverită în §. 38 al statutului organic, și alegerea acéstă după normele precisate mai jos, se va efeptui cât se póte mai curénd, ca apoi sinódele anuale protopresbiterale să fie deodată sinóde constituante, ér' oficiile protopresbiterale să fie în stare de a le convocá cât mai curénd, cu observarea restimpului legal de 14 zile (§. 42).

XI. Alegerea membrilor din cler pentru sinódele protopresbiterale, conform §-lui 40 din statutul organic, se va efeptui așa: cá fiecare oficiu protopresbiteral va defige un termin, și va numi un loc acomodat, la care și unde va conchiemá pre întréga preoșime din protopresbiteratul respectiv: ér' la terminul defipt, sub președința protopresbiterului s'eu a administratorului protopresbiteral, preoșimea adunată va alege prin aclamare s'eu prin votare trebuinșiosul număr de membri preoșesci ai sinodului protopresbiteral (§. 38), despre actul alegerii se va face protocol, care va avé valóre de credenșional, și acela se va predá oficiului protopresbiteral.

XII. Pentru alegerea membrilor mireni ai sinódelor protopresbiterale, în puterea autorisării, ce o au consi-

storiile în §§ 40 și 140 ai statutului organic, se prescrie: ca aceste alegeri analog cu alegerea deputașilor pentru sinodul eparchial, să se efectuésă în sinódele parochiale, după modul următoriu:

1. Fiesce-care protopresbiterat în proporțiunea poporașionei (§ 38.) se va împărși câte în 16 s'eu în 24 de cercuri electorale (§ 40), și fiesce-care cerc va alege câte un membru mirén pentru sinodul protopresbiteral. Împărșirea acéstă, cu băgare de sémă la numărul poporașionei, o va face cât mai curénd respectivul oficiu protopresbiteral și o va publicá singuraticelor comune bisericesci spre orientare și acomodare la alegerea membrilor mireni ai sinodului protopresbiteral.

2. Se lasă și astădată la voia sinódelor parochiale, ca atunci, când va veni la ordinea șilei alegerea membrilor mireni pentru sinodul protopresbiteral, ele să remăná sub preșidiul natural al preotului, s'eu să șeși alégă singur numai pentru actul acéstă un președinte ad hoc, cu abatere dela § 10 și analog cu § 91 lit. e, din statutul organic; dar în tot cazul sinódele parochiale au să șeși alégă și câte doi bărbați de încredere pentru controlarea votisării, precum și un notariu pentru cele scripturistice (§ 7. p. 6. combinat cu §§ 40 și 140.)

3. Unde după împărșirea făcută după punctul premergătoriu o comună bisericescă singurá de sine forméză un cerc electoral acolo sinodul parochial prin aclamare s'eu prin votisare nominală alege definitiv un membru mirén la sinodul protopresbiteral; despre alegere se face protocol special subscris de președinte, de bărbații de încredere și de notariu; apoi un esemplariu al protocolului se trimite de loc la oficiul protopresbiteral și acela se privesce ca credenșional, ér' alesul se înșciinșeză despre alegere prin preșidiul sinodului parochial.

FOIȚA.

Șoimul Banului de Craiova.

(Poemu epicu. *)

(Urmare.)

Cântul III.

Curtea Banului voioasă
Și mulțimea numéroasă
De nou ochi-și așintesc
La răsboiul voinicesc,
Căci voinicul fără frică
Din voinici mi se rădică,
Frêu în stânga potrivind,
Ear cu dreapta vînt făcënd,
În pași sprinteni mi se 'nerede
Și spre șoim mi se răpede,
Șoimul sare, fornășce
Și prin cerc mi se rotesce
Joacă vesel și bueac,
Făcënd Banului pe plac;
Dar' voinicu-i tot urmează,
Și cu ochi-l priveghează
Și 'ntr'o clipă, ce-i veni
Cătră șoim să repeđi,
Dreapta drept în coa'm'oplântă
Și cu șoimul mi s'avêntă,
De trei ori să'nvêrt în jur.

*) din Căilindarul Societății pentru cultura și lit. rom. în Bucovina.

Ca doi vulturi prin azur,
Și'n alergatul de fală,
Plin de foc, plin de năvală,
De trei ori voinicul cearcă,
Prin învingere săși facă
Nume mare și vestit
După șoimul biruit;
De trei ori se ostenesce,
De trei ori mi s'amăgesce,
Căci șoimanul nu se dă,
Ci ne'n vins în luptă stă.
Eată că voinicu'n urmă
Lupta grea cu șoim'o curmă,
Câmpul luptei părăsind
Și altora loc făcënd.
Și pe loc de'nou se'ncinge
Lupta grea dar fără sânge.
Ăncă cinci voinici avem,
În răsboiu să-i mai vedem:
Dintre-aceștia Craiovenii,
Feți vîrtoși ca și muntenii,
Eată se rădică doi
Sprinteni, hodiniși și noi;
Dintre dênșii unul pasă
Și spre șoim pasu-și apasă,
Sare, fuge după el,
Ca un graur ușurel,
Și-l gonesce și'l întoarce,
Un minut nu-l lasă'n pace;
Însé șoimul nêșdravan

Nu se dă la băetan,
Căci el este puiu de vieață,
Puiu născut de dimineată.
Craioveanul a slăbit,
Șoimul e nebiruit.
Și voinicul se despartă.
Și acum celalalt se'ntartă
Goana șoimului mi-i dă
Când pe ici, când pe colea,
Și-l învêrte și-l întoarce
Și nechezuri multe-i stoarce,
Cearcădes a-l ocoli,
Și'n spinarea-'i sări;
Însé șoimul fluturează,
Din copite scinteează,
Sburdă, străche ne'ncetat
Prin ocolul lung și lat,
Plin de vieață, plin de foc,
De voinici își bate joc.
Craioveanul în'o dată
Cearcă lupta 'nvăpăiată:
Când de-a dreapta spre șoiman,
Aruncând lungul arcan,
Când de-a stânga bulucind
Pre șoiman și amăgind
Când fățiș, când pe furiș
Când de-a dreptul, când cruciș,
Îl veđi, cum s'alișează,
Diregënd lupta vitează
Totu-și lupta-i înzădar

Cu-acel șoim de neam tatar
Astfelie și stejarul pege
Multe veți de om pretrece
Cu cei vifori răsboind
Fartuni multe, resfrângënd
Rar e viforul ce-l bate,
Din pămênt ce mi țî-'l scoate.
Și voinic al patrulea
Curmă lupta lungă grea,
Căci în pas și'n braț simșeșce,
Că puterea-l părășeșce.
Și vêđënd Banul de sus
Pasul șilei cătr' apus,
Căci pe calea-și auriă
Năintase spre chindia
Mândrul Soare frățior
Dând lumină tuturor.
Banul lupta o amână
Cam colea pe la ojină
Și curtenilor li spune,
Pre toți oaspeșii s'adune
Pe de seară la palat
Pentru benchete și svat,
Bncătarii se grăbească,
Cină mândră să gâtească,
Cum se face 'n zile rari
Pe la Domnitorii mari.

(Va urma.)

4. Unde o comună bisericescă singură de sine formeză două séu mai multe cercuri electorale: acolo sinodul parochial după modalitatea din punctul precedent alege pentru sinodul protopresbiteral atâția membri mireni, câte cercuri formeză aceeași comună; trebuind și în acest caz a se trâmte la oficiul protopresbiteral rezultatul alegerii și a se înscința cei aleși, precum s'a spus mai înainte sub punctul 3.

5. Unde un cerc electoral se compune din două séu mai multe comune bisericesci: acolo pentru alegerea unui membru mirén la sinodul protopresbiteral, respectivele sínóde parochiale au a păși în următorul mod:

a) În sinodul parochial constituit după punctul 2 de mai sus, se face votizare nominală câte pe un individ, adecă: fiesce-care alegătoriu dá votul seu aceluia, pe care-l află bun pentru a fi membru sinodului protopresbiteral. La alegerea acésta trebuie bine observat: că comunele, cari compun un cerc electoral, tóte la olaltă aleg numai un membru, care dară póte fi din una séu din altă comună, precum se vor înțelege alegătorii din cercul întreg într'o conferință a lor particulară. Alegerea prin aclamare aicia nu are loc.

b) Voturile singuraticilor alegători, trebuie să se însemne apriat și după nume la protocol, precum se face și la alegerea deputaților sinodali și congresuali; ér decă votizarea va fi fost secretă, adecă prin ședule: tóte ședulele trebuie să se pună sub copertă, apoi să se sigileze și așa sigilate să se alătore la protocolul special despre actul alegerii.

c) După terminarea votisării protocolul special se închee, se subscrie de președinte, de bărbații de încredere și de notariu; apoi dimpreună cu ședulele de votizare, decă votizarea va fi fost secretă, se pune sub sigilul parochial, séu al președintelui, séu al vre-uniua dintre bărbații de încredere, și așa sigilat se dá în mâna unui bărbat de încredere, ca la timpul și locul anumit să'l ducă în persónă la protopresbiter, respective la administratorul protopresbiteral, și acolo să participe la actul scrutinării.

d) Oficiul protopresbiteral deodată cu publicarea cercurilor electorali prescise în punctul 1, va dá de scire comunelor, și respective sínódelor: în carea și unde au a se adună bărbații de încredere cu protocoalele de votizare.

e) La terminul cel va fi defipt oficiul protopresbiteral, bărbații de încredere din comunele, care la olaltă formeză un cerc, se vor adună la locul anumit, aducând cu sine protocoalele de votizare sigilate; apoi protopresbiterul séu locotenintele lui în ființa de față a bărbaților de încredere va deschide pe rând tóte protocoalele de votizare; le va ceti cu ton înalt; va scrutina specialele votisări pentru întregul cerc, și va face cunoscut rezultatul; apoi pre acela, care din cercul întreg va fi intrunit celea mai multe voturi, il va dechiará de membru ales al sinodului protopresbiteral; ér decumva doi séu mai mulți ar avé în asemenea număr voturile cele mai multe, va face, ca între aceia să decidă sórtea; în fine despre rezultatul unui astfelu de scrutiniu pentru fiesce care cerc va luá protocol separat subscris prin toți cei de față, și astfelu de protocol va avé valóre de credențional pentru cel ales.

XIII. După-ce alegerea membrilor sinodului protopresbiteral va fi pusă prátutindenea în lucrare, — oficiul protopresbiteral va emite un cerculariu către clerul și poporul din protopresbiteratul respectiv, prin care va convocá la un loc acomodat sinodul protopresbiteral. — Convocarea acé-

sta trebuie să premérgă cel puțin cu 14 zile, și în convocare trebuie să se espună obiectele de pertractare (§ 42), între cari afară de agendele ordinare (§ 50), ca obiect principal e de-a se anumi nóua constituire a sinodului, comitetului și epitropiei protopresbiterale pe un period nou de 3 ani, eventualminte și a scaunului protopresbiteral.

Astfelu de cerculariu convocatoriu e de-a se spedá timpuriu și la singuratecii membri preoțesci și mireni aleși pentru sinodul protopresbiteral, mai ales decă ori cum ar pute avé loc ingrigirea, că dênșii nu vor fi în altă cale înscințați despre terminul sinodului și despre aceea, că sânt aleși de membri sinodali.

XIV. Adunându-se membrii sinodului protopresbiteral, se va face mai întâiu verificarea lor; apoi constituindu-se sinodul pe 3 ani sub președința protopresbiterului respective administratorului protopresbiteral, cu un notariu pentru agendele scripturistice (§ 44), se va apucá numai decát între celelalte agendele ordinare (§ 50) de alegerea comitetului (57—60) și a epitropiei protopresbiterale (§ 64) ambele pe un period de trei ani; totodată va provedé eventualminte și cele prescise pentru un comitet central în trebile scolastice comune cu alt, séu cu alte protopresbiterate (§ 57.)

XV. Scaunele ppresbiterale de până acum, ca foruri judecătorești de I. instanță, rămân și mai departe în funcțiune în tóte acele protopresbiterate, cari prin nóua arondare nu sufer schimbări mari, séu cari rămân încă neatinsé, și numai locurile vacante se vor indeplini; ér în tóte celelalte protopresbiterate compuse în mari dimensiuni din diferite tracturi, se vor alege în sinodul protopresbiteral constituante și membrii scaunului protopresbiteral — după modul din trecut — pe viéță, și astfelu de alegeri se vor subșterne consistoriului archidiecesan pentru indeplinirea formelor canonice.

XVI. La tóte alegerile atinse mai sus e de însemnat: că membrii, cari până acum au fost aleși în vre-una din respectivele corporațiuni, pot fi aleși de nou, decă au cualificarea prescisa (§. §. 6. 18. 25. 26. 40. 41. 57.)

XVII. Reconstituirea protopresbiteratului după modalitatea indicată mai sus are să se facă de astădată pe basa nóuei arondări a tracturilor, dar' cu observarea măsurilor transitorii cuprinse în cerculariul emis de aicia cu datul de astăzi, Nr. 3917 Plen.

XVIII. Pentru cazul de vre-o întârziere în publicarea și efeptuirea nóuei arondări a protopresbiteratelor, séu a cerculariului presinte, oficiile parochiale și cele protopresbiterale sânt autorizate a convocá de astădată în mod escepțional sínódele parochiale și protopresbiterali și preste terminele prescise în §§. 12 și 45 din statutul organic.

XIX. Oficiile protopresbiterale vor așterne raport la consistoriul archidiecesan despre efeptuirea reconstituirilor normate mai sus, cel mult până la finea lui Februaru 1882, așternând deodată:

a) consemnarea cercurilor electorale, după cari s'au ales membrii sinodului protopresbiteral;

b) consemnarea membrilor comitetului și a epitropiei protopresbiterale;

c) Consemnarea membrilor scaunului protopresbiteral, din carea să se vedă: cari sânt aleși în sínódele din trecut, și cari în acest din urmă sinod constituante.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan ținută în Sibiu, la 16 Decembre 1881.

Miron Romanul m. p.,
arhiepiscop.

Sibiu 4 Ianuarie.

Pentru Maghiari vênătoarea asupra naționalităților a devenit o boală incurabilă.

Și noi putem dice la rândul nostru: *Nulla dies sine linea*, firesce că în alt înțeles. Pentru noi nu este și în care se nu cetim în diaristica maghiară articuli îndreptați în contra noastră.

Scopul acestui războiu neegal între puternicii înzestrați de noroc cu toată puterea și între desbrăcați aproape de toate armele este cunoscut prea cunoscut. Este vorba că din statul poliglot al Ungariei, prin maghiarizare, să se facă unul național, nu unguresc, ci maghiar. Scim, și încât nu scim, ni o spun domni Maghiari că după dênșii scopul acesta trebuia realizat de mult; ear dacă nu s'a realizat până acum, trebuie grăbit, căci altmintea Maghiarii se tem că nu vor mai ajunge să serbeze iubileul milenariu de a mii aniversare dela întemeierea statului unguresc.

Va să dică cu alte cuvinte, ni se pune în perspectivă, nici mai mult nici mai puțin, decát că preste vre o doisprădece ani are să serbeze un iubileu deasupra mormintelor noastre naționale.

Și la procederea care are să atingă scopul acesta domni Maghiari sânt așa de marinimoși a ne invita și pre noi. Ne iau în nume de rên când ne ved cel puțin codindune și ne insultă de inimici ai Statului unguresc dacă ved că nu voim se și conlucram la perirea noastră.

Sânt naivi de minune domni și presupun multă flegmă la naționalități când presupun că vor fi gata să le ajute la ascuțirea cuțitelor cu care să le pregătească de altariul maghiarizării.

Din partene spunem și noi cu toată sinceritatea că ne pare rêu de naivitatea aceasta colosală. Și sântem așa de „nepoleiți“ se mai adaugem că, pare că prevedem că ținta spre care sânt îndreptate nisuițele maghiarisătoare este chimerică. Ori de ce mijloace ar îndrâsni a se servi Maghiarii scopul nu'l pot ajunge. Causa... am spus'o de atâtea ori mai la toate ocașiunile.

Maghiarii uită o împregiurare foarte de mare importanță, care ar trebui să o aibă pururea dinaintea ochilor. Ei uită pozițiunea geografică și etnografică și uită și dezvoltarea istorică a statului care pretind a fi numai al lor.

Un punct neînsemnat în mai multe privințe între Germani, Slavi și Români ei cred că sânt în stare se arunce mânușa în nasul celor trei rase mari din Europa; pe când înțelepți fiind ar trebui barem cu una să aibă legături amicabile.

Uitarea aceasta mai mult decát naivă, am dicé, i amăgesce la premise false, dela care fac deducțiuni și conlucțiuni tot așa de false precum sânt și premisele.

Mai mult, ei, fiind că se află din fie care rasă câte un parazit lipit de flămând, ignorează masele de omenie și le substitue cu ciolanarii parasiți, creqdnd că cu acestia au săși realizeze castelele de aur clădite în regiuni aerice.

Intemeetorii statului unguresc și în fine bărbații de stat unguresci, cari au cugetat serios fără preocupățiune șovinistică sânt interpretați fals, numai și numai se satisfac fantasticele iluziuni, care n'au nimica de a face cu realitatea.

Intemeetorii cei adevărați ai statului unguresc s'au ferit de escluderea celorlalte popoare dela viața publică. Deaceia ei nu numai nu au căutat să suprimé popoarele care nu erau de viță maghiară, dar prin colonisti au căutat a le spori. Ba întru cât acele nu erau deja înzestrate, ca Românii

cu drepturi, le dau și privilegiu nu mai ca să se poată sustine.

Și cu toate aceste, după cum s'a dovedit, statul unguresc n'a fost în stare de a se sustine în independența absolută, ci a trebuit să se rađime în cele din urmă de împărăția romană-germană, care cu timpul s'a redus la imperăția austriacă.

Un stat care, în lăuntru a trebuit să se rađime de felurite neamuri și în afară de o împărăție puternică nu putea și nu poate să devină un stat pur național cum sânt staturile moderne naționale. Spre sfârșitul acesta se cere omogenitatea națională a locuitorilor, care trebuia se existe deja ca în Franția, în Italia și în Germania.

În timpul mai nou Maghiarii s'au încercat printr'o interpretare de cuvinte se steargă drepturile altor popoare conlocuitoare cu ei în Ungaria. Națiunile de odinioară din Ungaria și Transilvania, care și între asupririle feudalismului și-au păstrat numele și titlurile de națiune, fură degradate la „naționalități“ și din toate la o laltă s'a turnat națiunea maghiară (a magyar nemzet) de mai multe limbi. Amalgamul acest politic a fost pasul cel dintăiu către maghiarizarea statului poliglot. Însé consciința, acel verme neadormit, a fost prea puternică ca se i lase linisociți pre puternicii țilei. Ei au încercat se împace consciința neliniscită cu legea de naționalități, prin care într'un mod preacer, însă tot cu oare care considerațiune către popoarele nemaghiare, au voit a nu le suprima cu cea dintăiu trăsura de condeiu și urma dreptului lor din trecut.

Dovada aceasta negativă ne arată ca popoarele din Ungaria și au străcurat printre vicisitudinile seculilor un drept, pre care nu'l vor sacrifica așa lesne în favorul unei naționalități și adecă în favorul naționalității maghiare.

Vênătoarea ce se face acum mai de parte în contra naționalităților este așa dar o consecuență a abaterii dela trecut în interesul unor idei șovinistice, nutrite cu deosebire de parasiții elementului maghiar; eară de altă parte o contradicere cu toate condițiunile de existență ale statului, condițiuni cari cu consciința liniscită nici Maghiarii nu le pot nega.

Pasiunea însă când ajunge la culme înăbușesce și cea din urmă schintee de consciință. Urmarea acestui fenomen psihic este că schinteea înăbușită își resbuna în modul cel mai îngrozitoriu asupra înăbușitorului.

Când am pute fi asigurați ca în cazul dintre Maghiari și popoarele nemaghiare numai acestia ar fi cei cari în cele din urmă ar trebui se o pățească, ingrigirea noastră ar fi... calea, valea. Părerea noastră nenormativă însă este, că, la o eventuală esplosiune, pericolul s'ar întinde cu mult mai departe.

Ne vine dar lucru de tot curios când auzim pe Maghiari, că numai ei sustin idea statului, ei cari lucră mai cu energie la derimarea ei.

Căci ce fac ei? După ce prin ficțiuni cred a fi despoiat pe toate naționalitățile de partea ce li se cuvine la dreptul public al Ungariei, vin și le atacă și în biserică, și în scoală și în societate. Merg mai departe decát Turcii cu raialele în evul mediu.

Nu mai repețim cele dișe despre autonomia bisericescă, despre ingerința în scoale și despre împedecarea chiar și a afacerilor cari n'au de a face nici cu politica statului sau preste tot cu politica, nici cu biserica, nici cu scoala, — cum a fost bună oară esposițiunea noastră din vara trecută.

Nu vorbim cu patimă din vre-oră către cineva. Noi din contră com-

pătimim pre cei orbiți de patimă și am vrea ca în oara a unsprădecea măcar se le cadă soldii de pe ochi. Avem însă dinaintea noastră foi maghiare care predică a ni se lua din mână și agonisita noastră spre a ni o administra domni maghiari.

Posito sed non concessio, căle succede cumva se ne ia și cea din urmă bucătură din gură, agonistă pentru scopuri de moralitate și cultură, în-trebăm ce vor dice atunci naționalitățile? Își vor dice: pentru noi nu mai rămâne decât alternativa: sau se ne lăsăm de perit, sau se căutăm alte adăposturi, cari se ne scutească de perire.

Nu alungă în chipul acesta Maghiarii înșiși pe naționalități dela sine și nu sînt ei aceia cari indeamnă pe naționalități la înstrăinare de ideea de stat, după cum o înțeleg ei?

Dar ce se așteptăm și mai bine situațiunea se nu ne țermurim pe lungă naționalități.

Eötvös și Deak de sigur că nu pot fi suspectați că gravitează în afară măcar că nici ei n'au înțeles cum înțeleg domni de ați ideea de stat unguresc. Și cumcă nu o au înțeles astfel se vede din faptele și cuvintele lor.

Sînt ei oare, idoli Maghiarilor de eri alaltăeri, mai bine tratați decât naționalitățile nemaghiare? Nul!

Astăzi numele „Deak“ este numai o făcărie în gura Maghiarilor, ear din Eötvös fac o figură de batjocură, dicend că promovând acesta autonomia bisericească a Românilor a dovedit că a fost „idealist“ adevărat ne-bun și că a fost scurt în vederi.

Cine sînt dar resvrătorii în Ungaria? — După Maghiari naționalitățile cu Deak și Eötvös împreună!

Departa am ajuns și departa avem se ajungem. Industria cu petroleu are să înflorească în chipul acesta. Nu numai sub monumentul lui Hentzi; și sub a lui Deak și Eötvös va propune Odescalchi într'o bună dimineață să se așeze un butoiu sau două, ca să le dea foc... în onoarea — statului? Nu, a șovinismului unguresc!

Venătoarea asupra naționalităților este semănța de vînt, din care are se resară și crească furtuna.

De ce Ddeu să ne ferească

Revista politică.

Sibiu, în 4 Ianuarie.

Ori unde te uiți: în lăuntru și în afară — incurcături! În parlamentul Ungariei opoziția unită, adevărată cea așa duse moderată nu vrea sa primească bugetul guvernului Tisza nici măcar ca substrat al desbaterii generale, ci'l respinge prin rostul deputatului Pavel Somsich într'o rezoluție propusă și subscrisă de cei mai însemnați membri ai partidei opozițiunii unite. În Crivoscie de altă parte lucrul se îngroașă tot mai mult. Se trimit trupe peste trupe de oarece este temerea unei lățiri a insurecției și peste întreaga Erțegovină și chiar și peste Bosnia. Ministrul Tisza de nou a plecat la Viena, pentru a lua parte la o conferință privitoare la cestiunea Crivosciei. „Pester Loyd are o telegramă din Sibiu dto 14 Ianuarie n; în care se comunică vestea, că comandantul Ardealului generalul de artilerie Bauer ar fi denumit de comandant și șef al guvernului Bosniei și Herțegovinei în locul generalului Dahlen.

Camerile franceze sau reintrunit. Luptele parlamentare vor reincepe și cu ele ceasurile de cea mai grea încercare pentru cabinetul Gambetta. — Vom vedea cum le va sci susține și dacă se va putea strecura din ele victorios.

Deocamdată, suspiciile, sub cari d. Gambetta se presintă inaintea aleșilor națiunii franceze, nu sînt din

cele mai bune. Dacă am judecat după diare, și anume după spusele corespondențelor parisiene a le diarelor engleze, ele sînt chiar triste

Așa corespondentul din Paris a lui „Pall Mall Gazette“ relatează neșce vorbe ce lear fi rostit, cu ocazia unui prânz din sêrbători, presidentul republicei Grevy. Era vorba de noul cabinet. Presidentul dișe celor dimpregiurul său — între cari se găsia și corespondentul engles — că ministeriul Gambetta nu va avè o existență mai îndelungată de trei luni. Ascultătorii remaseră înmărmuriți dar nu îndrăsniră să ceară esplicări. Câteva zile în urmă Monitoriul oficial frances publica numirea lui Velss în postul de director al ministrului de esterne. Grevy ar fi strigat atunci, că numai dă de astă-dată noului cabinet de cât o existență de cel mai mult o lună și jumătate. Nici de astă-dată nu și esplica profetia.

De alt fel, adauge corespondentul lui „Pall Mall Gazette,“ d. Gambetta însuși și simte slăbiciunea, și caută a înlătura din bună vreme pericolul unei căderi. În acest scop el a început negociați cu dd. Say și Freycinet — șefi republicanilor moderati — spre a-i lua în ministeriu. — Celor mai mulți din tinerii săi ministri le va da drumul și anume, întâiu, ministrului de culte Paul Bert, — Cine-va a întrebat pe d. Gambetta pentru ce sar lipsi mai întâiu tocmai de acest bărbat, care e unul din prietenii săi cei mai buni și mai desinteresati. Prim-ministrul a răspuns că pentru două motive. Întâiu: *Puisque il a fait des bêtises.* — „*Mais lesquelles?*“ — „*Il a fait au vatican la partie trop belle pour Mr. de Bismarck.*“ — Cu alte cuvinte, fiind-că ateul ministru a compromis pozițiunea Franciei pe lângă Vatican, înlesnind pe cea a prințului Bismarck — Al doilea motiv e, că.. Paul Bert ca amic desinteresat al primului ministru, nu se va supăra de loc când i se va da drumul.

De când cu numirea Weiss mai vîrtos, d. Gambetta și a făcut mulți inamici între republicani. Unul din acestia e chiar vechiul său amic, Edmond About dela „XIX Siecle.“

Într'un articol foarte mușcător, Ed. About spune dlui Gambetta că republica nu e pusă încă pe base atât de solide pe cât crede și că dar acte autoritari și ofensătoare pentru republicani, ca numirea Weiss, nu i pot de cât aduce căderea.

„Noul ministru president — dice între altele eminentul publicist — s'a încărcat de glorie în capul opozițiunii; are însă oare el și materia unui om de guvern? Aceasta e cestiunea. Sînt două luni și acest strălucit orator a justificat prea puțin buna opiniune a cetățenilor cari, ca și noi, credeau că au găsit într'ensul un om de guvernament.

Trăim într'o vreme când popularitatea se nasce în douăzeci și patru de ceasuri și se perde, cum se perde averea la bursă. Întrebarea e — dacă ministru president e omul care se și repare încă la timp primele sale greșeli și ceea ce parlamentul va face cu el s'au contra lui în cas contrar.“

Din Constantinopol se scrie, că relațiunile dintre Francia și Turcia nu au fost nici odată mai rele decât astăzi. — Încordarea se poate vedè prea bine din chipul de viață a ambasadorului frances. El trăiesce o adevărată viață de pustnic. Ocolesce cu hotărîre serbările turcesci și la cele ale colegilor săi nu merge de cât rar. — În diferite ocațiuni d. Tisot spune destul de tare ca să fie auzit de ministri Sultanului, că scie el bine ce vrea poarta. Are informații sigure — dice el — că Ali Nizami urmărire la Berlin o alianță germanoturcă îndreptată contra Franciei. Se scie însă poarta, că Francia încă este la postul său și va sosi un timp când

Poarta se va căi de ceea ce facea și, dar va fi târziu. Deocamdată el va părăsi Constantinopolul și va merge ambasador la Londra unde va lucra cu guvernul engles într'un chip încât Turcii îl vor simți în curînd!

Poarta se peface, că nu prea seteme de aceste amenințări. Poate numai din politică. Adevărul e, că mulți din consilierii Sultanului sînt contra actualei politice care urmată cu consecuență nu poate duce decât la un resboiu cu Erancia. Majoritatea sfetnicilor Sultanului e însă actualmente tocma pentru politica aceasta. Nu se lasă nici o ocazie, fără să se manifeste Franciei reaua voință a padșahului. Cu șeicii din Tripoli, Barca și Tunis se întrețin corespondențe în cari se promit Arabilor din Africa arme și bani și pentru primăvară un resboiu al întregului islam în contra Franciei.

Turcia a adresat Franciei și Angliei o notă, împărțită și celorlalte puteri. Poarta se plînge de intervența Franciei și Angliei în Egipt.

La anul nou în Bucurecci după sevășirea ceremoniei religioase la Metropolie, Regele a primit felicitările autorităților, ear d. C. A. Rosetti a ținut următorul discurs:

„Puterile cele mari au salutatul anul 1882 anunțând popoarelor pacea. Cu toate că primele lui zile par posomorite, datori sîntem a crede că pacea va domni.

Românii însă liberi cu iubire și credință crescînde se string din ce în ce mai mult în giurul Regelui și al Reginei lor și pofindule din inimă toate fericirile asigură și pe ale lor.

Tărăiscă Regele și Regina.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sebeș, în 12 Ianuarie 1882. În legătură cu scrisoarea mea din urmă am, spre ilustrarea cauzei și a pornirilor bine voitoare, de a mai adauge că în anul 1880, la desbaterea bugetului orașului nostru pre anul 1881, reprezentanția urbană a pus în buget 1,200 fl. v. a. și ca relut de moară pre seama eclesiei, respective a scoalei gr. or. de aici.

Capelanul evangelic luteran, cu alți soți presbiteri evangelicici au insinuat la comitat recurs contra acestei hotărîri a reprezentanției.

Comitatul în adunarea sa din 20 Decemvre 1880, desbătînd bugetul nostru, acceptă recursul evangelic, și sterge cele 1200 fl. orientali.

Vice comițiatul comunica aceasta hotărîre magistratului (respective președintelui) în 8 Faur 1881.

Eară președintele nelegiuit al magistratului disciplinat comunică aceasta hotărîre respingătoare comitatei sa numai în 31 Decemvre 1881 reprezentanției orașenesci.

E drept, că și comitetul permanent și reprezentanța a hotărît unanim a face recurs contra acestei hotărîri comitatense, însă în traceea anul a trecut și bugetul sa consumat.

Ce rezultat va avè acest recurs?

Făcătorii de piramidități honorare, ce dice la astfelu de persidențiare miserabilă?

Ce dice reprezentanța urbană la astfel de ignorație și violenție? Face, parte cupletită de indolență și de extremul materialism și egoism, și de suprema receală față de ori ce afacere publică comună și de demnitate parte convingîndu-se, că până astăzi încă, incapacelui caima cam și nemulțămitoriului ingenunchiat de odinioară multe neertate sînt ertate.

Grație destrilor Inisaltatori și macrobați.

E timpul suprem să se facă ordine la oficiul acestui oraș. Nu serve-

sce de loc spre onoare și bine în nici o privință, ca un oraș să se administre fără cap s'au cu un cap ilegal și cu un magistrat disciplinat și cu o reprezentanție sleită și batjocorită.

Nici nu este salutaru a pune la probă îndelunga răbdare celor mai pacifice suflete prin nemerniciile, ce vedem că din August 1881 încoace năvălesc încoace din toate părțile.

Până când cărmuesce resbunarea, persecutarea și parțialitatea, casuri ca cel la început descris nu cred să nu se repețească. Inse dacă se repețesc apoi urmările ați mîne pot fi numai cele mai funeste.

În fine până când vom mai continua cu altele fie casul aici descris a minte celorce se interesează încă de ceva și fie recomandat și onor. vice-comițiat nu celui onorariu ci celui adevărat legal.

Avis.

Pentru ca se ne putem orienta în privirea edițiunii țiarului nostru, rugăm pe p. t. abonanți vechi, a grăbi cu reînnoirea abonamentului. Nr. 3 al „Tel. Rom.“ va fi cel din urmă, care se va mai trimite celor ce încă nu și-au înnoit abonamentul.

Administrațiunea „Telegrafului rom.“

Varietăți.

* (Mulțămită publică.) Subsemnații, conform decisiunii Adunării generale, a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din comitatul Hunedoarei ținută în 15 August v. în Deva, venim a esprime cea mai profundă mulțămită. Prea on. D. Ilarion Pușcariu, protosincol și asesor consistorial în Sibiu pentru frumosul dar de: 20 esemplare din opul său: „Principii din Pedagogia Generală“ cari s'au vîndut în favorul Reuniunii noastre învățătoresci. De ceriul ca astfel de exemplu se a fle imitatori.

Deva în 10 Ianuarie st. n. 1882

Ioan Papiu,

pres. reun.

Ioan German,

secretarul reun.

* (Manifestări contra Ungurilor.) Manifestări contra Ungurilor s'au făcut în zilele aceste și la universitatea din Gratz, Austria. Tinerimea — cea mai mare parte slavă — a stricat giamul, sub care se păstra tabloul de lecțiuni a profesorului Cianiska și a silit pe acesta de repețite ori în timpul din urmă să și curme lecțiunile.

* (Memoriile lui Kossuth în româncsce.) Diarele unguresci spun, că memoriile lui Kossuth o se fie traduse în curînd și în româncsce. Un „boier bogat“ din Moldova o se plătească edarea. Hm! Un „boier bogat“ din Moldova....

* (Un comițiu agricol) s'a constituit și în județul Gorj, Monitorul oficial al României de ați publică statutele acestui comițiu.

* (Jurnal de familie.) — Este vorba dice Gazette de Romanie, da se fonda în Bucuresci un jurnal de familie ilustrat, supt direcțiunea d-nei Maria Rosetti. Această publicațiune, redactată în limba română, are de scop dea pune literatura, sciintele și artele la îndemâna copiilor. Această minunată idee merită să fie încurajată.

* (Un caz rar de operațiune) În „Armonia“ dela 1 Ianuarie cetim: Domnule Redactor! Mai toate diarele din țară au făcut mare sgomot, zilele trecute, publicînd cu titlul acesta o extracție de cataractă (operațiunea perdelei la ochi) la un bătrîn de o sută de ani, făcută de un medic din Viena.

